

**REZUMAT TEZĂ DE ABILITARE
CHENIC ALINA ȘTEFANIA**

**FLEXICURITATEA PIEȚEI MUNCII. O ANALIZĂ ÎN CONTEXTUL NOILOR REALITĂȚI
GLOBALE DE NATURĂ ECONOMICĂ, POLITICĂ ȘI TEHNOLOGICĂ, ÎN SCHIMBARE
ACCELERATĂ DUPĂ ANUL 2020**

-

Teza de abilitare intitulată “*Flexicuritatea pieței muncii. O analiză în contextul noilor realități globale, de natură economică, politică și tehnologică, în schimbare accelerate după anul 2020*”, prezintă principalele realizări științifice și didactice obținute după dobândirea titlului de doctor în economie.

Prima secțiune a tezei de abilitare evidențiază direcțiile de cercetare științifică urmate după finalizarea studiilor doctorale, având la bază atât rezultatele cercetării “Flexicuritatea pieței muncii – catalizator al relației reversibile dintre calitatea vieții și dezvoltarea economică”, realizată în perioada studiilor postdoctorale în cadrul proiectului **POSDRU/89/1.5/S/59184 „Performanță și în cercetarea postdoctorală în domeniul științelor economice din România”**, cât și lucrările prezentate în cadrul unor conferințe sau publicate în reviste de specialitate din țară și străinătate.

Mondializarea, progresele tehnologice și evoluția demografică antrenează mutații ale economiilor și ale piețelor muncii, generând insecuritate. Răspunsul principal al Uniunii Europene la provocările sociale ale mondializării este Strategia de la Lisabona revizuită. S-a născut astfel un concept nou: acela de flexicuritate, care exprimă raportul dintre flexibilitatea angajatorilor și a lucrătorilor cu asigurarea securității lucrătorilor. Flexicuritatea înseamnă, practic, flexibilizarea pieței forței de muncă (în sensul liberalizării accesului și a ieșirii de pe piață, modernizarea legislației muncii, stimularea participării categoriilor defavorizate – tineri, femei, persoane în vârstă) simultan cu creșterea securității în fața riscurilor sociale. Suma celor două principii implică dezvoltarea capacității de adaptare a lucrătorilor și a angajatorilor și poate contribui la o gestionare pozitivă a schimbărilor intervenite pe piața muncii.

Factorul cheie ce va conduce la o implementare vastă și sustenabilă a acestui concept relativ modern, constă în îmbinarea politicilor economice, de ocupare și educaționale pentru implementarea principiilor flexicurității. Întrucât fiecare stat membru are o situație diferită pe piața muncii, e foarte important faptul ca acestea să adopte cele mai potrivite măsuri pentru a implementa flexicuritatea în raport cu situația specifică de pe piața muncii. Flexicuritatea nu mai este un concept ideologic, ci unul pragmatic. Conceptul de flexicuritate propune o abordare mai flexibilă a procedurilor de angajare și de concediere în legislațiile naționale privind munca. Dar presupune totodată și schimbarea abordării rigide a practicilor de pe piețele muncii din statele membre ale Uniunii Europene, folosind drept baza modelul danez. Reformele legislației privind contractele de muncă ar permite o tranziție mai ușoară de la un loc de muncă la altul, ar oferi mai multe oportunități pentru lucrători să progreseze în cariera lor, precum și mai multe investiții în pregătirea continuă a personalului.

Flexicuritatea oferă un echilibru între drepturile și responsabilitățile lucrătorilor și companiilor, precum și ale autorităților publice: toți factorii au datoria de a contribui la ocuparea forței de muncă, la dezvoltarea societății și la creșterea durabilă. Flexicuritatea nu semnifică reducerea nivelului de securitate a unui grup în favoarea unei securități sporite pentru alt grup, ci accentuează valorificarea interacțiunii pozitive dintre flexibilitate și securitate. Un element esențial al flexicurității îl reprezintă securitatea socială, care trebuie privită din perspectiva garantării securității parcursului profesional ca rezultat al reangajării și o nouă delimitare a responsabilităților statului și partenerilor sociali. Securitatea socială în cadrul flexicurității trebuie să vizeze deopotrivă: ameliorarea competențelor individuale în vederea adaptabilității pe piața muncii pe întreaga durată a parcursului profesional; garantarea concilierii vieții profesionale cu responsabilitățile familiale, în condiții egale atât pentru femei cât și pentru bărbați; securizarea eficientă a persoanelor excluse temporar sau definitiv de pe piața muncii.

Iar aici vorbim despre garantarea unei serii de aspecte fundamentale existenței care trebuie să fie acoperite în fiecare situație: sănătate, locuință, pregătire educațională, comunicare, mijloace de existență, etc. Acest ultim aspect constituie o condiție esențială a dinamismului și adaptării individuale.

Un alt factor cheie pentru reușita unei politici de flexicuritate o reprezintă alegerea nivelului adecvat de către guvern pentru definirea și punerea sa în aplicare. În acest sens pentru a răspunde provocărilor enunțate la Lisabona, cadrul conceptual al flexicurității ar trebui să fie negociat la nivel european.

La acest nivel ar trebui să fie reglementate elementele fundamentale ale unui pact între flexibilitate și securitate și elaborarea unor elemente de bază ale flexicurității (concept, indicatori, etc.) care să permită tuturor actorilor să traseze strategiile proprii. În absența unei viziuni clare asupra elementelor pe care securitatea socială trebuie să le acopere există riscul apariției unor noi compromisuri cu privire la angajarea responsabilităților între stat, angajatori, lucrători și societatea civilă.

Capitolele I-IV ale tezei de abilitare, dezvoltată pe tema sus menționată, tratează în profunzime, în detaliu și în extenso, toate aceste idei sus menționate. Se pune un accent moderat pe prezentarea modelelor vest europene de flexicuritate, în paralel cu un accent puternic pe modelul de elită nord european de flexicuritate, cu vârful piramidei de interes pe modelul danez.

Ca o absolut necesară exemplificare a tuturor aspectelor de principiu și de detaliu, ce concură la înțelegerea și aplicarea practică a acestui concept, capitolul V al lucrării realizează un interviu de grup interactiv - focus grup - pe tema “Viabilitatea conceptului economic de flexicuritate a pieței muncii - privit drept catalizator al relației reversibile dintre dezvoltarea economică și creșterea calității vieții”.

În continuare în capitolele VI-IX, se abordează o extensie a conceptului de flexicuritate în viziune modernă, analizând o serie de aspecte esențiale ale societății umane din ultimii 10-15 ani. De subliniat faptul că în prezentarea fiecărui capitol sunt precizate zonele de interconexiune și interdependență cu subiectul de bază al lucrării. În acest sens sunt prezentate o serie de teme de mare actualitate tratate de către mine, în calitate de autor principal sau coautor a unor articole publicate în reviste de referință, indexate ISI. Astfel sunt prezentate în capitole distincte patru subiecte colaterale conceptului de flexicuritate a pieței muncii, după cum urmează: 1. Evoluții conexe conceptului economic de flexicuritate a pieței muncii - impactul digitalizării asupra unor indicatori macroeconomici în noua eră industrială; 2. Flexicuritatea pieței muncii – catalizator al tranziției sustenabile. Complexitatea, riscurile asociate și disensiunile generate de procesul de tranziție spre energia verde; 3. Evaluarea șocurilor generate în economie de politicile fiscal. Cazul României. O analiză în contextul flexicurității pieței muncii; 4. Competitivitatea și flexicuritatea pieței muncii – factori determinanți pentru creșterea economică și a calității vieții. Cazul României.

Prima secțiune a tezei de abilitare se încheie cu concluziile finale și comentarii de o manieră modernă și cât se poate de directă pe tema “Evoluția conceptului de flexicuritate al pieței muncii adaptat la noile realități în schimbare accelerată după anul 2020”. Accentul este pus pe o întrebare care acum captivează întreaga lume științifică, socială și politică la nivel global: *Impactul dezvoltării exponențiale a inteligenței artificiale va conduce la un viitor strălucit al omenirii sau fără a conștientiza la acest moment vom ceda către inteligența artificială regenerativă general, conducerea societății umane?*

Cea de a doua secțiune a tezei de abilitare este dedicată identificării și prezentării argumentelor care evidențiază capacitatea de a coordona echipe de cercetare, de a aborda direcții de cercetare cu caracter interdisciplinar, de a organiza și gestiona activități didactice. Această parte cuprinde planul de dezvoltare a carierei universitare care pornește de la realizările proprii și stabilește obiective pentru perioada următoare, fiind evidențiate două direcții: activitatea didactică și activitatea de cercetare științifică, precum și modalitățile de armonizare și dezvoltare a acestora.